

Amint ezt a gondolatot megkaptuk, a további teendők önként kínálkoztak, s az egyesület a fogyasztás emelésére a leghatékonyabb eszközt, *Budapest székesfővárosban*, mint legnagyobb fogyasztási helyen, *a hal árának mérséklését s ennek a köztudatba való átvitelét* választotta. Nagyon jól tudjuk, hogy még sok egyéb eszköz is lenne ezen cél elérésére, ezért hangsúlyozzuk, hogy csak az első lépéseket tettük meg, amelyeket legbiztosabban célra vezetőnek tartunk, de nem szabadna megállani a további eszközök használatánál sem, ha ezen lépéseink a kellő eredményt felmutatni nem tudnák. Kétségtelen, hogy ebbe a mozgalomba a vidéket is igen jól be lehetne kapcsolni, ezt azonban az egyes termelő sokkal könnyebben eszközölheti, s mint értesülünk, a vidéket az egyes termelők igen szép eredménnyel vonják be az értékesítés akciójába.

Az egyesület tömöríti magába a termelőket, kereskedőket, egyáltalán a halászzal foglalkozókat s így teljes tárgyilagossággal csak az egyesület járhat el ennek a nagyon is kényes kérdésnek a megoldásában, hogy senki-nek jogos érdekeit meg ne sértse. Visszatérve a fentiekre a feladat első része tehát a halarak mérséklése volt. A közönséghez jutó hal ára — az egyéb melléktermézők befoglalásával — a termelőnek fizetett árból, a nagykereskedői és kiskereskedői haszonból tevődik össze. A termelőnek fizetett ár és a nagykereskedői haszon könnyen megállapítható, mert nagyobb haltermelő cégeink egyuttal a nagybani árusítást is eszközlik. Így ezen kettős kérdés megoldása különösebb nehézséget nem okozott. A kiskereskedelemnek a tisztességes haszonnal való beérését az egyesület akként érte el, hogy megállapodást létesített csaknem valamennyi kiskereskedővel, hogy egzisztenciális érdekeik megóvása mellett mennyi az a többlet, amelyet a nagykereskedői árakhoz hozzá kell adni, hogy nagyobb forgalom mellett a kiskereskedő számítását megtalálja és megélhetését biztosítsa. Ennél a kérdésnél lehetetlen elmellőzni annak megemlítését, hogy a kiskereskedelemnek kétségtelenül önmegtartóztatásába került az eddig megszokott konjunkturális hasznot elhagyni, s helyette a termelőknél és nagykereskedelemben már az utóbbi években általában tapasztalt és elfogadott polgári hasznot magára nézve is mérvadóknak tekinteni, mégis amint az egész halászat egyetemes érdekei voltak veszélyeztetve, mindegyik tényező elment addig a határig, amely vitális érdekét nem sértette. Így adódott ki, hosszas tanácskozás, tárgyalás, az érdekeltek többszöri meghallgatása után az, hogy a *mai viszonyok* mellett az élő ponty a vásárcsarnoki kiskereskedelembe, 60 dekától 2 kgrig terjedő súlyban, nagyság szerint 25—30.000 K-ért árusítható. A 2 kgron felüli súlyu, válogatott pontyot az egyezés nem érinti, s így annak árát a kereslet és kínálat szabályozza.

örvendetes ez az eredmény, mert a halarak ily nagy mértékű leszállítása remélni engedni, hogy a hal ismét nagy szerepet fog játszani az élelmiszerek között s ezzel a termelők érdekei is kielégíthetők lesznek. Örvendetes a fogyasztók nagy többsége szempontjából, mert ezzel elértük, hogy az élő ponty a husnál olcsóbb legyen. Így érkezünk el a feladat második részéhez, a közönség tájékoztatásához. Lapunk olvasói és egyesületünk tagjai előtt nem titok, hogy egyesületünk vagyoni viszonyai nem oly kedvezőek, hogy nagyfokú reklám és propaganda költségeit fedezni tudná. Így is a cselekedetnek előre kellett mennie, s az anyagi eszközöket előlegezni kellett, s csak ezután mérlegelhetjük azt, hogy az érdekelteknek minő megterhelését idézi elő az eddigi s az ezután még szükségesnek látszó lépések költségeinek fedezése.

Az említett halarakat — épen a nagy takarékosságra

való tekintettel — 3 ujságban tettük közzé, s Budapesten, egyelőre november hóban plakátok útján hozzuk a közönség tudomására, hogy *az élő ponty olcsóbb, mint a hus*.

Legutolsó lépésünk az volt, hogy a halarak ilyen megegyezészerű megállapítását a vásárcsarnokok igazgatóságának is tudomására hoztuk, egyben közöltük vele azon kiskereskedők neveit, akik kötelezőleg elvállalták, hogy az élő pontyot a fenti árban és feltételek mellett fogják árusítani. Birjuk a vásárcsarnokok igazgatójának ígérését, hogy az ezen újabb alapon kifejlődő forgalmat figyelemmel fogja kísérni, s a termelő és fogyasztó közönség érdekében mindent el fog követni, hogy az egyesület törekvése sikerre vezessen.

Reméljük, hogy ez meg is fog történni, s az ideai halszezon végén meglepéssel állapíthatjuk majd meg, hogy az értékesítés iránti aggodalom megokolt volt ugyan, de az egyesület tagjainak összefogása, mint annyi más bajt, ezt is sikerrel hártotta el.

Sikeres és kevésbé sikeres horgásznapok 1926 nyarán.

Irta: báró Szurmay Sándor, ny. gyal. tábornok.

A folyó évi szakadatlanul csöpögős, barátságatlan és hűvös nyárba nemcsak a gazda undorodott bele, hanem mindazok is, akik hivatásuknál fogva ezer más okból a nyarat csak úgy szeretik, ha az nagyban verőfényes és meleg. Legjobban sopánkodtak azonban az ideik, teljesen abnormis időjáráson a sporthorgászok, kiknek sportját a sok eső és az azzal járó, majdnem egész nyáron át tartott árvíz és hideg idő teljesen elrontotta. Pedig hogy várja minden horgász a meleg nyarat és az általános tilalmi idő megszűnését, amidőn nemcsak minden fajtájú halat és ezek között legsikeresebben a békés természetűeket, mint amilyen a ponty, a compó, az összes fehér halak, továbbá a ragadozók között a harcsát és a ragadozó önt foghatja.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy ebbe a helyzetbe a sporthorgász nem nyugodhatott bele teljes apátiával és resignációval, hanem kereste a módot és lehetőséget arra, hogy az áldatlan viszonyok között is élvezhesse sportját, ha még oly szűkös mérvben is. Ezt a lehetőséget pedig megtalálhatta akkor, amikor az eső néhány napra mégis elállt, álló, zárt vizekben, továbbá a nagyobb folyók oly mellékvizeiben, amelyeknek zavaros vize ilyenkor tűrhető módon megtisztulhatott, tehát oly holt ágakban, melyeken az árvíz nem folyt keresztül, hanem csak alulról kapott nyomásra duzzadt meg, továbbá a folyókba beömlő patakokban és csatornáknak, melyeknek vize az eső elálltával hamar megtisztult és csak a nagy folyó nyomására duzzadtak meg a torkolat közelében. Ezek a vizek néha igen sikeres horgászatra adnak alkalmat, mert tudvalevő, hogy a hal apraja-nagyja áradó viznél a mellékvizekbe vonul, ahol a víz alá kerülő partok mentén és árterületeken igen bőséges táplálékot talál. A sporthorgász helyzetét ilyen vizekben azonban rendesen vagy legalább is gyakran elrontják a hivatásos halászok, akik ismerve a halaknak ezen vándorlását, természetesen igen sürten, ugyszólván éjjel-nappal hálózák azokat, még pedig bőséges eredménnyel, de a sporthorgász rovására.

A főidény kezdetének első napja, július 16-ika engem is a *Balatonhoz* vonzott, még pedig a füzői nádasokhoz. Véletlenül ép akkor köszöntött reánk nagy

örömre. az idei nyárnak talán a legszebb és legmelegebb négy napja. Bár a víz sekélyebb részein hamarosan, már a második nap folyamán felmelegedett, a pontyok étvágya nem fokozódott a kívánt mérvre, úgy hogy négy nap elteltével az eredmény csak 12 db. pontyból (0.75—1.25 kiló súlyban) és egy kilón felüli csukából állott.

Már július 24-én Muzsa Gyula barátommal özv. Hauer Béláné urinő kedves vendégszeretetéből *Hartán* voltunk, hogy a Bársony István koszorus írónk részéről oly gyógyörüségesen nem egyszer megénekelt, s halakban gazdag Vájerkában horgásszunk három napon át. Nem épen ideális, kissé szeles, de azért tűrhető időnk volt. Pontyot alig fogtunk (összesen 6 darabot), de horogra került egy csuka és négy süllő átlag $1\frac{1}{2}$ kilós súlyban. A kevésbé jelentős halakból 5—6 sügér és sok vörösszárnyu keszeg, mindezek 30—40 dekás súlyban kerültek ki a vízből. A Vájerka halgazdagsága mellett az eredmény nemesebb halakban, különösen pontyokban igen gyenge. Ennek magyarázata pedig az, hogy a tengerszem jellegű, szinte feneketlennek mondható víz, mely még a rendesnél is $1\frac{1}{2}$ méternivel magasabb volt, nem tudott felmelegedni és oly hideg volt, hogy fürdésnél én csak a felsőrétegben uszkáltam és a lábamat sem mertem leereszteni a nagyon hideg alsó rétegekbe.

Augusztus hó folyamán a kétségbeesésig változott a jogos remény a Duna vizének mégis már bekövetkező leapadására, a folyó felsőfolyásáról jelzett újabb árhullámokkal, úgy hogy Budapesten az alsó rakodópart, az alsó Dunán pedig a mederszabályozó kőhányások egyáltalában nem kerültek ki a vízből. Fogyott tehát mindjobban a kilátás arra, hogy a tolnai Dunán megfoghatom a puttyogató segítségével az erre egyedül alkalmas, szép, csendes nyári időben, rendes vizállásnál azt az óriási harcsát, amire már esztendőök óta készülök, továbbá, hogy a Duna egy másik szép nagy nyári halára, a ragadozó önre sikerrel horgászhasak az orsós forgóval.

Régi kedves horgász- és kortársam, özvegy Gajráy Ödönné Ő Méltósága szíves meghívására elmentem *Öregcsertőre*, ahol leányával, özvegy Fónagy Józsefné és fia, István szerkesztő társaságában három igen kellemes horgász napot töltöttünk, bár ott is igen sokat rontott a hűvös és esős nyár és a szeles idő az eredményen. A dunatiszaki nagy vízlevezető csatornának régebbi alsó folyásában leromlott az egyébként igen jó csukázó víz a medernek újbóli kikotrásával, de azzal is, hogy a partbirtokos kiscsukák — nem lévén megszerelve a halászati társulat — szabadon halászatnak minden eszközzel és így tapogatóval a halak apraját-nagyját kifogják, úgy hogy hirmondó sem marad. Nem is mentünk oda. A csatornának a Gajráy-birtokon átfolyó részén egyik délelőtti napon megtapasztaltuk a helyzetet, de a ponty előzetes bevetés dacára egyáltalában nem harapott, csukát pedig csak egyet fogtam egykilós súlyban a körömmnyi nagyságú, csöppnyi ezüst forgóval. Ezt a kis pisztrángoknak szántszerszámot bizonyára nem próbálta ki eddig még senki csukára, de el is csodálkoztak horgászótársaim és tanuim azon, hogy egykilós csuka sem veti azt meg. A piciny horog a szája alsó részének a közepén fogta meg a halat és legyes, igen könnyű horognyélre lévén szerelve az egész, csak 8—10 perces kifárasztás után huztam a parthoz a halat a meritőhálóba. A többi időt a náddal-sással övezett tőzeges tavaknál töltöttük, ahol én első feladatomban vállaltam annak

megállapítását, hogy van-e és milyen csuka a vízben, horgászótársaim pedig a többi halakra horgásztak. Tudni való ugyanis, hogy ezek a tavak 2—3 év óta vannak meg átlag $1\frac{1}{2}$ méteres tiszta vízzel, melynek egy kis dróthálával elzárt lefolyása van a közeli $\frac{1}{2}$ kilométernyire levő nagy csatornába. Halakat sohasem telepítettek bele és mégis milliárdnyi mennyiségben láttuk nyüzsögni az apró halacskákat a víz színén és tudtuk, hogy van benn minden fajtájú keszeg, továbbá ponty, sügér és compó, mert ezekből már eddig is fogtak horoggal, továbbá csuka is, melyekből nemrég vagy három darabot találtak a part mentén kimulva.

Mivel az igazi csukázó idény csak a hideg idő beálltával akkor kezdődik, amidőn az apró hal már a mélyebb vizekre vonulva elbujik és már sikeresen lehet orsós forgóval fogni ezeket a halakat, az adott helyzetben eleven apró csalihallal felszerelt néhány horgot helyeztem el és az első egykilós csuka megfogása után látván, hogy vannak ilyen halak, már csak a könnyű, kis ezüst forgóval horgásztam. Ezzel ebben az álló és tiszta vízben a part menti nád és sás között talált, néha csak néhány arasznyi nagyságú tisztásokon fogtam még öt darab csukát, a legnagyobb egykilós súlyban. Egy körülbelül ily nehéz példány hirtelen bemenekült a sás közé és mialatt vetkőzöttem, hogy a meritőhálával kihozzam, leszábadult. A legkisebbeket — 3 db csak $1-1\frac{1}{2}$ arasznyi ezévi csemetéket — visszabocsájtottam a vízbe, azt ajánlva vendégszerető horgászótársamnak, hogy tilalmazza le a csukákat két évre, amely idő leteltével ily bőséges táplálék mellett fényes multság fog kinálkozni késő ősszel 2—3 kilós csukákra. Közben ugyancsak az ezüst forgóra két kisebb sügér is akadt.

Mellesleg megjegyezve ugyancsak ezzel a szerszámmal másutt és más alkalommal összesen már három darab egész kicsiny vörösszárnyu keszeget is fogtam, amit csak azért említek föl, hogy ennek csodás ingerét még a békés természetű halakra is jellemezzem.

Horgászótársaim, sőt időközönként a bennünket meglátogató fiatalabb családtagok is fenékre eresztett uszós horoggal igen jól mulattak, mert szaporán fogták a sügért, compót és vörösszárnyut, mindhárom fajtát nem ritkán 60 dekán felüli súlyban; az ilyen halat pedig már szívesen fogja még az öreg sporthorgász is.

Szeptember elején már kedvező hírek jöttek *Szentgotthárdról*: a Rába víze végre kezdte felvenni normális arculatát. 4-én el is indultam a cisztercita-rend klostromának főnöke, dr Piszter Imre perjel évek óta ismételt, vágtelenül kedves meghívására és elfoglaltam három napra ismét azt a lakosztályt, amelyben 1918/19. év tél végén a Károlyi-kormány jóvoltából egy hónapra a kommun uralomrajutásáig voltam internálva. Félnap eltelt a szobajövő folyamatszaksz megismerésével. A többi idő pedig a legkitünőbb helyek megtapasztalásával, főképen a három malomduzzasztó alatt levő gyönyörű, mélyvízi, csendes forgóknál, no meg a holt vizeknél. A békés és rabló halaknak felkínáltam a Rábában a legkitünőbb csemeget a siker nélkül. Egyetlenegy harapást nem tudok feljegyezni. Ebből pedig az következik, hogy a Rába ezen szakaszában igen kevés a hal és az a kevés, ami van is, még nem tudott visszahelyezkedni kedvenc tartózkodási helyére az egész nyáron át tartott árvíz után, mely a víz medrét is teljesen megváltoztatta. Egy-két hét szükséges ahhoz, míg az árvíz által teljesen megbolygatott és szétszóródott jelentősebb halak ismét visszatálnak rendes tartózkodási helyükre. Ötletemkor pedig a víz még mindig nem volt egészen megtisztulva és a

normálisnál még mindig valamivel magasabb is volt. A hivatásos halászok is csak ritkán fognak szebb halat (pontyot, csukát, harcsát), ami ugyancsak amellett bizonyít, hogy igen kevés a hal, melynek szaporítására a világon semmi sem történik. Fényes eredményt és keresetet biztosítana pedig a halászat bérlője számára az, ha minden évben néhány métermázsa pontyivadékokat, továbbá megfelelő mennyiségű süllőikrát helyezne el a két gát közötti szakaszokba, amelyekből ez a hal nem is tud máshová elköltözni. Az ott lakó sporthorgászok számára mindezek dacára számottevő viz a Rába, mert nékik módjukban áll néhány kitűnő helyet megfelelően előkészíteni és minden kínálkozó kedvező helyzetet (viz, időjárás) azonnal kihasználni.

Természetes, hogy látván a helyzetet a Rábában, össze-vissza alig töltöttem mellette 1—2 órát és inkább a még meglevő régi meder egyik elzárt mély vizét kerestem föl, melyben a halászmester bmondása szerint sok a hal; ők csak kis részben tudják kifogni, mert nagyon mély a víz, úgy hogy a varsákat is csak part mellett tudják elhelyezni. Ennél a viznél szinte legyőzhetlen akadályok álltak a horgászat útjában. A részben ingoványos, részben nádas partról sehol sem lehetett a sűrűn vizinövényekkel borított vízhez férközni. Egy drága nap telt el, míg egy ladikot odahoztak a halászok és végre a vízre kerülhettem. De a csalihalacszkákkal is nagy baj volt. A Rábából kifogottak a melegebb, csendes és más természetű vízben egykettőre elpusztultak és hasznavehetlenek lettek. Messze is volt a víz a klastromtól (5—6 km), úgy, hogy oda-vissza mindig koccsival kellett menni, ez pedig megkötöttséget és idővesztéséget jelent. Mindkettő nagy csapás a horgászra. A nagy nehézségek dacára is megállapíthattam, hogy sok csuka van abban a vízben, mert dacára az akkori szép meleg időnek, minden használható csalihallal fogtam egy-egy szép csukát, összesen talán 3—4 darabot. Egy igen súlyos darab pedig egyszerűen lereszelte fogazatával az erős galván patonyt és horgostól elszabadult. Meggyőződésemmel azonban, hogy novemberben, amidőn a vizinövények már fenékre sülyednek és az orsós forgóval lehet horgászni, könnyűszerrel 10 csukát is ki lehet fogni ebből a vízből, köztük talán 4—5 kilósakat vagy még nehezebbeket is egy nap alatt.

Kifogtam az időből, nem tudtam már, amint szerettem volna, jobban megszervezni a csukafogást abban a haldus vízben, mert Tolnából már sürgetett dr. Isgum Ádám az én kedves meghívóm, hogy jöjjenek, nehogy elmulassam az ottani kedvező helyzetet. A horgásznak mindig felette fájdalmas a jó halasviztől való eltávozás, de Szentgotthárdról elutazásomat különösen nehezé tette az én páratlanul szívélyes vendéglátóimtól való elválás, kiknek örök hálával tartozom azért is, mert fogságomat annak idején annyira kellemessé és könnyűvé tették.

A tolnai holt Dunát, a Góga melletti holt ágat (a Taplóst) és a szekszárdi nagy Dunát, jobban mondva mindezen vizek céltudatos tulajdonosát, illetve bérlőjét, dr. Isgum Ádám halászmestert és testvéreit illeti a folyó évi horgászatom pálmája. Az igaz: a lelküket fektették bele, hogy multságunk tökéletes, dr. Isgum Ádám bájos neje pedig, hogy ellátásunk minden irányban a legkifogástalanabb legyen.

Muzsa Gyulával és dr. Örfy Gyulával hárman horgásztunk szép időben a holt vizekben pontyokra három napon át (szeptember 11., 12., és 13-án) és a napi eredmény 12—14—18 darab ponty volt fejenként. A tolnai holt Dunában a legkisebb ponty is $\frac{3}{4}$ kilós volt, de sűrűn akadt kilón felül is 1 $\frac{1}{4}$ kilósig. Ezen pontyok pedig mind a folyó év március havában behelyezett apró, egy-

nyaras ivadékból származtak. Ebből a tényből nemcsak a vizek benépesítésének igen rentábilis voltát látjuk és azt, hogy a halászati jogot gyakorlók egyenesen a maguk kárára cselekszenek, ha Isgum példáját nem követik, hanem azt is, hogy a tolnai víz jóval több halivadék behelyezését is elbírná, miért is ennek megfontolását saját érdekében legmelegebben ajánljuk Isguméknak. A kérdés elbírálásánál fontos tényező az is, hogy az idén igen hideg volt a nyár, amikor a ponty sokkal kevesebbet eszik még akkor is, ha hosszantartó árvíz sok táplálékot nyújt.

Mindamellett ily óriási módon megnöttek ezek a halak. Elvárható tehát, hogy normális meleg nyáron, amikor az áradás tavasszal vagy nyár elején lezajlik, a nagyobb mennyiségben kihelyezett apró halacszkák is ugyanezt a sulyt érik el és darabszám ugyanannyival több ponty lesz kihasználható. A Taplósban fogott pontyok egy jó része csak félkilós sulyu volt, de fogtunk ott 1 $\frac{1}{2}$ kilósakat is, melyek a múlt évről maradhattak meg. Ebbe a vízbe aránytalanul több egynyaras ivadékokat helyeztek el tavasszal és úgy látszik, hogy a behelyezett mennyiség arányban volt a víz táplálóképességével.

Szeptember 14-én reggel lementünk a szekszárdi nagy Dunához, ahol a hozzáértő halászok, sajnos, azzal fogadtak, hogy lekéstünk a puttyogatással, mert a múlt héten fogták a legutolsó harcsát hivatogóra. Kissé szeles is volt az idő, hát Muzsával együtt (dr. Örfy nem jött velünk) felkerestük kiki a maga kipróbált jó helyét, ahol még minden évben fogtunk szép ragadozó önököt és Muzsa közel lévén egy előkészített pontyozó helyhez, azokra is elhelyezett melleleg két horgot. Megállapítottuk a délelőtti folyamán, hogy a régi jó helyeken egyetlenegy ragadozó ön nem ugrott, a ponty pedig egyáltalában nem harap. Délután elcsendesedett az idő és elállt a szél. A puttyogatás mesterének, Kiss Mátyás kishalász ajánlatára felmentünk ladikon a Dunán vagy két kilométerre, hogy mégis megpróbáljuk a puttyogatást a vizen leeresztett csónakról. Kísérletünk nem volt egészen hiábavaló, mert egy kis harcsa mégis bekapta a horgomat, de rosszul, mert az első rántása után el is ment. Az a gyanú, hogy a nagy kétágu horognak csak az alsó felét kapta be úgy, hogy a horog hegyei száján kívül maradtak. Egy kellemes felfedezést tettem azonban akkor, amikor a csónakon egy nagy Dunaszakaszt jártunk be, jelesen azt, hogy igenis rabol a ragadozó ön, csak hogy egészen más helyeken. Ezek közül egyet azután fel is kerestem és egykilós halat hamarosan fogtam is. Muzsa ezalatt fogott egy csendes helyen az ott garázdálkodó kis ragadozó önök társaságából vagy 10 darabot pisztrángos legyes horoggal. Pontyhorgaihoz hozzá sem szagolt a hal, mely apadó viznél mindig kivonul a csendes helyekről a nagy Dunára.

Szeptember 15-én szép reggelre ébredtünk. Kiss Mátyás menten javasolta is, hogy amint a nap fölkel, indulnánk ismét a puttyogatóval. Örömetst elfogadtam a javaslatot és mivel déli 1 órakor hazautazásunk volt tervbe véve, Muzsa bepakolta holmiját és a kiránduláson egy másik csónakon csak mint néző óhajtott résztvenni Isgummal. Erre én magam mellé vettem orsós forgós készségemet is, hogy utközben, ha lehet, egy-egy ragadozó önt is elcsiphessek, A Dunán fölfelé haladva, úgy, mint előttevaló nap, már messziről láttam egyik örvényes helyen egy ragadozó önnel rablását, amire én odaérve fölkináltam neki a 6 cm hosszú, nikkelből készült forgót és néhány dobás és bevonás után kézre is került az ötnegyed kilós szép hal.

A puttyogatás e napon sem járt eredménnyel, bár

a legjobb kétkilométeres Dunaszakaszon usztunk végig. Igazuk volt a halászoknak, hogy lekéstünk, de előbb az árvíz miatt nem lehetett ezt a fogási módot alkalmazni és így nem maradt más hátra, mint elvigasztalódni a jövő évre, amikor talán jobb nyarunk lesz.

A puttyogató végén Muzsa és Isgum kiszálltak a gemenci halásztanyánál, én pedig a Dunán lejjebb ereszkedtem azzal a célzattal, hogy még megnézem a ragadozó önköt azon a helyen, ahol előttevaló napon fogtam egyet. Már messziről, körülbelül másfél kilométer távolságból Mátyással együtt megfigyelhettük azt, amint az önk nem azon a helyen ugyan, ahová törekedtünk, hanem azzal egy magasságban, a Duna közepén garázdálkodnak, még pedig nagy példányok, többes számban: széles vonalon raboltak, néha egészen kiugrálva a vízből az üldözött apróbb halak után. Természetes, hogy menten arrafelé vettük az irányt és Kiss Mátyás megmagyarázta, hogy az árvíz arra a helyre homokzátányokat hordott össze, úgy hogy ott most a mély víz váltakozik a sekélyvel és örvények vannak. Azok körül rabolnak az önk, mert ott szeret tartózkodni a védelmet találó apróbb fehér hal is. Közelebb érve, a Duna közepén levő legnagyobb örvényhez eveztünk, ahol a legtöbb és a legnagyobb halak raboltak. Három-négyszeri dobásra már bekapta és vitte az első a kis nikkal halacska* és vitte le a zsinagnak tetemes részét a motolláról. Lassu és fokozatos fékezés után következett a zsinag újbóli felszedése és a hal közelebb hozása mindaddig, míg újabb rántására ismét zsinaget kellett eresztetni. Ez megismétlődött vagy háromszor-négyszer, míg a halat, elfáradva nagy munkájától, egészen a csónakhoz lehetett hozni és az alá vitt zsákkal (kis nyeles háló) kiemelni. Ez az első volt a fogottak között a legkisebb, másfél kilós. Közben levitt az ár vagy 5—600 méterre, mert a csónak megrögzítésére nem vittünk magunkkal semmit, úgy hogy újból föl kellett evezni az örvényhez. Ötször ismételtük meg ezt a műveletet, mert ebben az órában (verőfényes, szép, csendes idő) a ragadozó önk oly széleskedvű volt, hogy néhány dobásra mindig akadt egy-egy vállalkozó, mely horogra ment. Az ötödiknél már felébredt a lelkiismeret bennem és néztem az órát: féltizenkettő, tehát el kell hagynunk ezt a csodás helyet és feleveztünk a gemenci halásztanyához átöltözni, bepakolni és elfogyasztani az ebédre készített és Isgum Rudi konyhai művészetét dicsérő egyedülálló halászlét.

— Menjünk föl Mátyás a halásztanyához. Sajnos, nem maradhatok tovább, mert már egy óraker indulnunk kell le Érsekcsanádra a budapesti hajóhoz.

— Nagyon kár, kegyelmes uram, mert amilyen jól ugranak ma ezek a halak, még tudnánk fogni ki tudja mennyit — mondá Mátyás, szemlélve a csónakban levő 5 darab halat: egy 4 kilós, egy 3 kilós, két 2 kilós és a legelőször fogott 1¹/₂ kilós. Egy nagy darab, sajnos, leszabadult a horogról.

De Mátyásban fölébredt a tigris más vonatkozásban is a másfélórás fényes eredmény behatása alatt, azt a benyomást keltve, mintha ő hálós és egyéb szerszámai-val nem tudna ilyet produkálni.

— Hol lehet ily ördögi apró csalihalat kapni, kegyelmes uram?

— Budapesten több helyen is kapható, Huzellánál,

*A (Hentz-féle Blinker): egy 6 cm hosszú, lapos, hal alakú, kissé begörbített nikkal darab. A halacska közepén egy kicsiny, de erős hármás horoggal és ugyanígyen a halacska farkánál. Ez a kis készség kidobás után rögtön a motollával bevonandó a midőn a csali egy elalélt halhoz hasonló kiszegelő mozgást tesz.

Kertésznél és másutt is, de ne legyen gondja vele, mert én küldök magának egyet, egy ugyanilyent, mint ez, tapasztalja majd ki.

— Alázatosan köszönöm előre is a szives jóságát.

El is küldtem a kis készséget Mátyásnak néhány más horoggal, mert ezekből soha sincs elég a kishalásznak, aki felesbe fogja a halat mindenféle legtöbb sikert ígérő szerzőszámmal. Hogy mire ment az eddig nem ismert módszerrel, azt még nem tudom.

A tanyánál Muzsa már messziről reám szólt:

— Vajjon mit csináltak oly soká ott lenni a Duna közepén?

— Kihasználtuk még azt a kis időt is és horgásztunk.

Muzsa természetesen azt hitte, hogy semmit sem fogtam, mert én egyebet nem is mondtam, de mikor azután Mátyás kikötésünk után előző utasításomra egyenként adta elő a halakat, kezdve a legkisebbiken, egyre fokozódó ámulat fogta el nemcsak Muzsát és Isgumékat, hanem még a többi halászkat is, kiknek Mátyás bizonyára kellő alaposággal mondta el azután az egész esetet.

A jó horgász barát mindig örül bajtársa sikerének. Így Muzsa is félreismerhetlenül igaz örömmel gratulált a szép eredményhez. A legboldogabb ember volt azonban közöttünk dr. Isgum Ádám, aki a jó Isten külön kegyét látta abban, hogy Szent Péter ily bőségesen osztogatta áldását az ő vendégére.

A kedves és szép szórakozásért és az ezzel járó sok fáradságáért ezúton is hálás köszönet Isgum doktornak.

Halászati biológiai kutatások gyakorlat tanulságai a tógazdálkodásban.

(Folytatás.)

Így a svéd *Naumann* azt tapasztalta, hogy a természetes haltáplálékul szolgáló állati szervezetek bélcsatornáján az ilyen nannoplankton szervezetek változatlanul áthaladnak, s ezért a zooplanktonnak és más haltáplálék-szervezeteknek legfőbb táplálékát nem ezekben, hanem a szerves *törmelékben* (detritusban) látja. Hasonlót észlelt az amerikai *E. P. Churchill* és *S. I. Lewis*, az édesvízi kagylók táplálkozásának tanulmányozása közben. Egész Diatomeákat, sejttartalmuk söt színűk megváltozása nélkül, találtak a kagylók végbelében és ürülékében is. Törött és részben szétesett növényi szervezetek azonban szintén bőven voltak jelen a bélcsatornában, s ezenkívül még állati véglények, melyeknek cellulozé sejtfaluk nincsen, s így könnyen megemésztenek. Ezek az amerikai buvárok szintén azt mondják, hogy a detritusnak a kagylók táplálkozásában igen fontos szerepük van.¹ Én a Velenceitő pontyainak tanulmányozása közben igen sokszor tapasztaltam, hogy a halak beléből kiszedett, s még csak félig emésztett Chironomida-lárvák bélcsatornája felismerhetetlen eredetű detrituson kívül teli volt a Velenceitő planktonjából jól ismert nannoplankton lényekkel, leginkább Tetraëdronnal, Scenedesmusszal, Cosmariummal, melyek formájukat, sőt olykor színüket is jól megtartották.

Ha el is fogadjuk tehát, hogy a phyto nannoplankton nagy része nehezen emészthető eledel a halak táplálékául szolgáló állati szervezetek részére, annyi kétségtelen, hogy azok azt *felveszik*. Ha az élő állapotban felvett nannoplankton az apró állati szervezetek egyáltalán

¹ Food and Feeding in Fresh-Water Mussels. Bull. of the Bureau of Fisheries Vol XXXIX. 1923—24. Washington.

nem is tudnák megemésztetni, még ez sem változtatna azon a tényen, hogy mégis a phyto-nannoplankton az alapja a tó egész életének, mert a detritus is végeredményben ebből ered. Minél több ugyanis a nannoplankton és a mikroszkopikus algabevonat, annál több a detritusza is ezeknek, annál több tehát a zooplankton, a parti és fenékfauna, általában a természetes haltáplálék. Ha tehát a nannoplankton-produkciót *dr. Maucha* módszere szerint elméletileg ki tudjuk számítani, akkor már olyasmi birtokába juthatunk minden egyes halastóra vonatkozólag, amely azok elméleti termőképességét biztos alapon adja meg és összehasonlításra alkalmas, szám-szerű adatot szolgáltat minden egyes vízről, anélkül, hogy bármiféle más vizsgálatot végeznünk kellene. Igaz ugyan, hogy a növényi nannoplankton produkciója csak részben és pedig igen kismértékben értékesül olyan irányban, hogy végeredményben halhus lesz belőle, mert könnyen belátható, hogy a közbeeső tényezők: (az állati lényekből álló természetes haltáplálék) márcsak egyrészt tudják értékesíteni, mint táplálékot, a nagyobbik rész azonban kihasználatlanul marad, elhal, s mint detritus-tartalék marad a tóban, egy részét pedig olyan tényezők használják el, melyek a halaktól végleg elvonják azt. Maga a természetes haltáplálék is, különösen annak egy része, és éppen a legértékesebb része: a jámborszunyogok lárvái, a kérészlárvák és más vízben élő rovarlárvák, ha kifejlődésük ideje elérkezett, a vízből kirepülnek és nagy részük rovarevő madarak prédája lesz. A fecskék például tavasszal mindig bőséges ilyen táplálékra akadnak tavak mellett, amely táplálék tulajdonképpen a tó nannoplanktonprodukciónak jelentékeny haltáplálékká alakult részét képezte a vízben, de onnan eltávozva a halakra nézve végleg elveszett. Elképzelhető már most az is, — meg is történik — hogy a rajzó Chironomidákat egy kedvezőtlen szél a halastótól messzire elviszi, úgy hogy petéiket nem tudják abba a vízbe rakni, melyből kirepültek. Ennek aztán nagyon érdekes, de kedvezőtlen következménye lehet a jövőben. Azok a Chironomida fajok legközelebb a tóban csak gyéren lesznek jelen. A fenékfauna megfogy, majd magváltozik és esetleg a Chironomidák helyett más valami fog elszaporodni ottan, ami a halaknak kevésbé kedvező. Látható tehát, hogy a viszonyok ilyen biológiai okokból is olykor kedvezőtlenebbé alakulhatnak a tóban. Anélkül, hogy annak nannoplanktonprodukcója megváltoznék, a természetes haltáplálék mennyisége és minősége mégis rövid időn belül megváltozhat.

Más biológiai tényezők is okozhatnak olyan változást a természetes haltáplálékban, amelynek végeredményben a pontyok kárát vallják. Így pl. vadhalak beférkőzése, békaporontyok nagy számban való jelenléte, stb. efféle, mind olyan körülmény mellyel bajos számolni, de amelynek jelentékeny szerep jut abban, hogy a nannoplankton-produkciónak mekkora része lesz az, amely a haltenyésztő hasznára értékesül.

Még nagyobb befolyással vannak erre természetesen az olyan fizikai, stb. tényezők, melyek magát a nannoplankton-produkciót is befolyásolják. Így pl. a hőmérséklet, sőt a fényviszonyok is. Ez utóbbira érdekes példát adott egy hazai tógazdaság egyik szikes tava, amelynek sötét barnásszürke, és oly finom eloszlású iszapja van, hogy leülepedése üvegedénybe öntve — a teljes nyugalom ellenére — heteken keresztül sem indul meg. Ebben a tóban — legalább a vizsgálat idején — teljesen hiányoztak a Diatomeák és minden egyéb mikroszkopikus, chlorophyll-tartalmu növényi bevonat is, a phyto nannoplankton pedig csak kevés Trachelomonasból állott. (Folyt. köv.)

Vizeink környékének emlősei.

(Folytatás.)

Irta: Vasvári Miklós.

Ezek után nézzük meg a vízi cickány táplálkozási viszonyait. Eledele, mint a cickányoké általában, az állatvilágból kerülnek ki. Édesvízi rákok, rovarok, békák és azok porontyai, továbbá halak tartoznak zsákmányai közé. Kétségtelen, hogy a halakat is üldözi, de egész határozottan kell állítanunk, hogy noha a haltáplálék meglehetősen ősi eledel és az ősi szabású rovarevők csoportjában is vannak halevők, mégis érdemes megfontolni, merjük-e a vizecickányt általában a halevőknek nyilvánítani. Evégből vessünk egy pillantást a többi vízben is élő rovarevőre. Hogy a halfogás első feltétele az emlősre nézve az usznítás volna, ezt bizonyára el nem vitathatjuk, de az is igaz, hogy nem elég az uszás a halfogáshoz. Ismerünk emlősöket, melyek lesik a halat a partról és a vízbe ugorva ragadják meg; így tesz némely házi macska és az indomalaji szigetek egyik macska féléje a *Felis viverrina* TEMM; olykor a mi vadmacskánk is.

Mindezen esetekben főképp a karmos lábak szolgálnak fogó szerszám gyanánt és azután a macska szájának formája is alkalmas a megragadásra: mert széles. Hogy a mellső végtag fontos ez esetben, bizonyítják azon esetek, amikor kutyák halásznak, így *Dr. Krausse* A. Szardinia szigetén egy tengerparti tónál két kutyát figyelt meg, melyek állandóan halásztak és a halat mellső jobb lábukkal dobták ki a szárazra. A kutya hegyes arcú s szájával nehezebben tudná megragadni a halat, mint az elszélesedő macskaszáj. A vidra és nyérc (általában a menyét félek) széles alaku szájukkal halfogásra berendezték. A rovarevők között talán csak az u. n. vidracickány (*Potamogale vexillata* CHOILLU, stb.) ilyen, mert más vízi rovarevők hegyes arcúak sőt csaknem ormányosak. Mindenképpen fontos motívum a táplálék szerzés szempontjából az utóbbi, mert a vizek élelmiszerkészlete nemcsak a szorosan vett hígelemben van felhalmozva halak, rákok, vízi rovarok stb. alakjában, de a fenéken az iszapban is rejtőzködik hosszabb-rövidebb ideig jókora mennyiségben részint az előbbiekből részint különböző féregből álló állatsereg. Sőt épen az iszap általában a nedves föld formája az, mely fővonzóerővel bír a rovarevő emlősök némelyikére. Van köztük egy nem, a pézsmacickány (*Myogale moschata* POLL, a keleti és *M. pyrenaica* E. Geoff a nyugati faj) mely épen iskola példája lehetne a most hangoztatottaknak, mert ez valóságos ormánynyal rendelkezik és noha igen sok tenni való volna életmódjának megfigyelése terén, az bizonyos, hogy épúgy az eddigi — ámbár nagyon gyér számu — észlelések mint szájalkata is valószínűvé teszik, hogy főtápláléka az iszapban levő giliszták, melyeket elefánt módjára ormányával rak szájába. Nehéz elképzelni, hogy az ilyen csüngő ormányu száj alkalmas lenne halfogásra. A hal sikamlós eledel, megragadásához a horog botján kívül horog is szükséges és e tekintetben igen figyelemreméltó az, amit a halevő madarak csőralkata mutat. Van olyan köztük, melyek horognélkül ügyesen fogják a halat (gémek, kócsagok stb.), ezek szigonyozzák, felnyársalják a prédát. A gémcsőres keskeny felületével legalább is nem feltétlenül biztos fogó szerszám és ezért szükséges igen hegyes végnek szúrásra való használata, amiről akárhány gém gyomrából való hal oldalán levő szurási nyom tanuskodhatik. Más madarak

csőrhegye hiányos, a csőr maga egyébként ismét inkább keskeny, a biztosító horog már megvan (*sirályok konnviánok* stb.). Érdekes, hogy az eléggé széles csőrű és száju gödények csőrhegyén is van kampó és még a hatalmasan kiszélesedett csőrű *papucscsőrű „gólya“* (*Balacneps rex* GOULD), a Nilusmenti vizek jellemző érdekessége is hasznát veszi a horgos csőrhegynek. Utóbbi hihetőleg nemcsak a csőr fogóképességét növeli, nagy halak megragadásához, hanem egyúttal a csőr csukva tartását is biztosítja a sikerült fogás esetén, amikor a még fickándozó préda egyébként kellőképpen vissza tartva és nyelésre készen nem volna. A vizi cickány mint már fentebb kifejtettem, szintén keskeny orrmányos szájával nem halfogásra termett, igaz, hogy a pisztráng és más halak ivadékát és ikráját pusztítja és egyes megfigyelések szerint a nagyhalaknak is kieszi szemét és agyvelejét. Ennek ellenére mégsem alaptalanul veszem védelmembe a vizi cickányt. Részben az u. n. pézsmacickány analogiája részben pedig más cickány fajokon éveken át végzett figyeléseim készítetnek erre. A cickányok felső állkapcsának első nagy és hátrafelé kampós metszőfogavéleményem szerint alkalmas a rovarok és más izeltlábú állatok fógvatartására; vagyis e keskeny felületű szájjal és meglehetősen gyenge rágóizmokkal bíró állatok a zsákmány megragadásánál az említett kampós fogpárral talán azt a biztosítékot nyerik, amit a fentjelzett csőr kampó nyújt bizonyos vízi madaraknak—a halfogásnál. Különösen hivatkozom még ezen ősi szabású emlősök fogzatának szóbahozásakor az alsórendű gerincesek, a halak, gyíkok és kivált kígyóknak nem rágása, hanem kizárólag a préda megragadására szolgáló, hátrafelé irányult vagy horgas fogaira. A cickányok első állkapcsának első metszőfoga vízszintesen előre áll és alighanem szuró eszköz, a fogott apró állatok megbénítására, vagy megölésére szolgál. Fogva tartott cickányaimnál azt láttam, hogy a fogott rovar a földhöz szorítva szurta meg és bizonyos vagyok benne, hogy az itt hézagosan ismertetett mechanizmusra ezeknek a kis emlősöknek szükségük is van.

(Folyt.köv.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Halásznati tanfolyam. Az Országos Halásznati Egyesület elnöksége — mint értesülünk — a földmivéltési minisztérium halásznati osztálya és a m. kir. halélettani és szennyvitzisztító kísérleti állomás vezetőivel egyetértőleg elhatározta, hogy a legközelebbi egyesületi választmányi ülés során beható tárgyalásra kerül a jövő év elején rendezendő *második halásznati tanfolyam ügye*. E tanfolyamot előreláthatóan a jövő év február havának második felében fogja az egyesület három napon át megtartani, s többet fog nyújtani az idén tartott első tanfolyamnál, amennyiben az általános, előadásokon kívül *egyes legaktuálisabb kérdéseket fog a hallgatóság előtt behatóan ismertetni és velük meg is vitatni*. A halásznat adminisztratív ügyei és tudományos kérdései mellett különösen nagy súlyt helyez ez a tanfolyam a *praxis szerepeltetésére*, és így az előadók között többen lesznek olyanok, akik halásznattal és tógazdálkodással hivatásszerűen kiváló sikerrel foglalkoznak.

Tekintettel arra, hogy az új tanfolyam iránt tapasztalatunk szerint országszerte *állandóan nagy érdeklődés mutatkozott*, úgy hisszük, hogy az az elsőnél is látogatottabb lesz.

Jövő számaink egyikében részletes programot adunk, s azután az érdeklődők jelentkezhetnek a tanfolyamra a Halásznat szerkesztőségénél.

VEGYESEK.

Légyvonulás a Balaton fölött.

A Halásznat szeptemberi számában megkérdezett a lap igen tisztelt szerkesztője, hogy észleltünk-e a Biológiai Állomáson augusztus 21-én szárnyashangya tömegeket a tó fölött. Révfülpöl környékén a Balaton fölött sem ekkor, sem máskor ezt a rajzást nem észlelhettük, de „virágzott“ a tó szeptember hó első napjaiban, mert oly tömegesen keltek ki belőle különböző jámborszunyogok, hogy üres bábüveltyűktől két napig egészen habos volt a víz. A kikelt jámborszunyograjoktól pedig napokig „füstölt“ minden magasabb fa és épület hegye.

Október hó 5-én pedig, meglehetősen erős északi szél mellett, tömegesen észleltük kétféle trágyalégy, (*Eristalis* sp.) vonulását a somogyi partról szemben a széllel, át a zalai oldalra. A legyek elég sebesen haladtak, a szél dacára és egyenkint vagy 4—5-ös csoportokban jöttek át a boglári berekben levő bölcsőjükből a zalai partra. Olyanféle volt a vonulás, mint ha az ember néhány lépésnyire megáll egy népes méhes előtt. A legyek útközben pihenni a vízre szálltak le, s ha a hullámtaraj lelocsolta őket, nem keltek föl többé. Elég sok légyhulla (kb. 25—35 négyzetméterenként egy-egy db.) borította a vizet. A vonulás délelőtt 9—11 óráig tartott és bizonyára nem várt csemegéhez juttatta a Balaton halait.

Dr. Hankó Béla.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesülés szerint *október hó* folyamán a *nagybani* halarak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy, 3 kg-tól felfelé	25.000—26.000 K
	közép, 1'5—3 kg-ig	23.000—24.000 "
	kicsi, 0'8—1'5 kg-ig	20.000—22.000 "
Édesvízi jegeltponty	nagy	15.000—20.000 "
	közép	16.000—18.000 "
	kicsi	14.000—15.000 "
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	75.000—90.000 "
	II. oszt.	45.000—55.000 "
	III. oszt.	30.000—35.000 "
	IV. oszt.	30.000—35.000 "
Dunai süllő	I. oszt.	65.000— — "
	II. oszt.	45.000— — "
	III. oszt.	25.000—30.000 "
	IV. oszt.	20.000—25.000 "
Csuka	nagy jegelt	22.000—24.000 "
	közép "	18.000—20.000 "
	kicsi "	14.000—16.000 "
Kárász élő	16.000—18.000 "	
Balatoni őnhal	14.000—25.000 "	
Keszeg, garda	6.000— 7.000 "	

A kereslet élénkülő, a forgalom mérsékelte.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDELMI R.-T.

Központi iroda:
BUDAPEST, V., BÉLA-UTCA 8.
Telefon 79-46. és 113-52.

Budapesti kereskedelmi telep és raktár:
BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCA 3.
Telefon nappal: József 48-48, éjjel: Budafok 128.

Veszünk és eladunk mindenfajta halat minden mennyiségben, szállítunk saját tógazdaságainkból kitenyésztett gyorsnövésű, nemes egy- és kétnyaras tenyészpontyot és tenyészanyapontyokat.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal,
parafa-alattság, rebzsinór,

minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA RÉSZV.-TÁRSASÁGNÁL BUDAPEST.

Főüzlet:

IV., Ferenc József-rakpart 6-7.
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között.
Telefon: József 61-48.

—■—

Fióközlet:

VII. ker. Thököly-ut 16. szám.
A Keleti pályaudvar indulási oldalával szemközt.
Telefon: József 61-17.

ZIMMER FERENC HALKERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

TELEFON:

Közp. Vásárcsarnok: József 48-94.
Iroda Vámház-körút 13. „ 35-39.
Fiók-üzlet József.tér 13. „ 150-65.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelt halat.

HALÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG HALNAGYKERESKEDÉS

TELEFON nappal: JÓZSEF 113-54.

BUDAPEST

TELEFON éjjel: JÓZSEF 49-06.

ÁRUSÍTÓ HELY:
IX., KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

KÖZPONTI IRODA:
V., SZÉCHENYI-UTCA 1.

TELEP ÉS IRODA:
IX., CSARNOK-TÉR 5. SZÁM.

TELEFON: 154-44, 154-45.

MEGVESSZÜK tógazdaságok egész haltermését, SZÁLLITUNK a Magyar Tógazdaságok Részvénytársaság kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh és bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat és megtermékenyített fogassüllőikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.